

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.пс.н. Галя Тодорова Герчева-Несторова,
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

ОТНОСНО: научни трудове, представени за участие в обявения конкурс за академичната длъжност „професор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, по специалност „Медицинска психология”, за нуждите на Филиал Сливен, Катедра „Здравни грижи”, Консултативен кабинет психометрично и невропсихологично изследване в МБАЛ „Св. Марина”-ЕАД-Варна, обявен в ДВ бр.36/ 27.04.2018.

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на заповед на Ректора на МУ „ Д-р П. Стоянов” във връзка с обявения в ДВ бр.36/ 27.04.2018 конкурс за академичната длъжност „професор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, по специалност „Медицинска психология” – за нуждите на Филиал Сливен, Катедра „Здравни грижи”, Консултативен кабинет психометрично и невропсихологично изследване в МБАЛ „Св. Марина”-ЕАД-Варна.

Участие в конкурса е заявил единствен кандидат – доц. д.пс.н. Иван Стоянов Александров, преподавател в Медицински университет „ Проф.

д-р П. Стоянов” – Варна. Подадените документи са в съответствие с основните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото прилагане за заемане на академичната длъжност „професор”.

Кандидатът предлага за рецензиране 30 броя научни трудове след заемането на академичната длъжност „доцент” и невключени в публикациите по дисертационния труд за присъждане на степента „доктор на науките “, от които:

- Монография -1 бр. (Александров, И. Посттравматично стресово разстройство. Клинико-психологични аспекти. Варна, Стено, 2017);
- 29 публикации в сборници и периодични издания – всички в съавторство (13 от които на английски език).

Прегледът на научната продукция на доц.д.пс.н. Иван Александров, с която участва в настоящия конкурс показва, че той остава верен на своя професионален интерес към изследването на проблемите на най-фината части на човешката психика – емоционалната сфера, състоянието на която рефлектира не само върху психо- социалния статус на личността, но и върху телесното здраве. От особено значение е стремежът на доц. д.пс.н. Иван Александров не толкова да изследва фундаменталните проблеми на емоционално-чувствената сфера, колкото техния приложен фокус в ситуации, настъпващи в житейския и професионален път на личността. По този свой научно – изследователски подход доц.д.пс.н. Иван Александров емпирично и експериментално доказва идеята за практическата значимост на психологията.

Тематичният преглед на публикациите на кандидата дава възможност за обособяване на няколко области, към които е насочен неговият професионален интерес и чрез които той запълва определен теоретичен и приложен изследователски дефицит:

- проблемите, феноменологията, диагностиката и симптоматиката на посттравматичното разстройство и общите проявления на стреса при различни условия на средата. Задълбоченото проучване на тази тематика е представена в една монография и шест статии;

- изследвания, свързани с ранното откриване и терапията на хора с хранителни нарушения най-вече при момичета и жени до 30 годишна възраст. Специален акцент в тази област е апробирането от доц.д.пс.н. Иван Александров на батерия от методики за ранно диагностициране на хранителните нарушения на базата на създадения от автора концептуален психологически модел за изследване на параметрите на хранителните нарушения. На специален анализ е подложен така нареченият нарушен телесен образ, представляващ нереалистично възприемане на собственото тяло и отключващ проблемно поведение ;

- нагласите към суицидност е друго проблемно поле, което попада в сферата на научно изследователската дейност на кандидата. Особената ценност на тези изследвания се определя от това, че те са проведени в контекста на културните различия. Изследването се провежда в условията на 13 държави, а изследваните лица са над 1500. С приносен характер могат да се определят създаването и валидизирането на методика за изследване на нагласите към самоубийство сред англоговорящи и разкриването на културалните различия при концептуализацията на ситуациите, предизвикващи създаването на нагласи към самоубийство;

- изследвания в сферата на невропсихологията са представени в две публикации на кандидата. В това поле е изследвана самооценката на когнитивното и общото здравословно състояние на лица с множествена склероза с цел да се повлияе положително върху качеството на живот на страдащите. Друг ракурс на изследователския интерес е апробирането на клинично-диагностичните и психометрични свойства на невропсихологични методики;

- сферата на детската клинична психология представлява следващата тематична област, в която представя свои изследвания доц.д.пс.н. Иван Александров. В помощ на практикуващите специалисти е представеният преглед на съвременните клинични тестове за скрининг и диагностика на разстройствата от аутистичния спектър. Изследвани са също така нагласите, преживяванията и поведенческите модели на родителите с деца, които имат проблеми в психичното и социално развитие;

- други публикации са свързани с тематика, продиктувана от административно - професионалните ангажименти на кандидата – още едно доказателство за неговата нагласа да търси научно обяснение на феномените от практиката. Тук отнасям изследванията в областта на вземането на решения и тези, в областта на здравните грижи.

От представените за рецензиране трудове монографията на доц.д.пс.н. Иван Александров “Посттравматично стресово разстройство. Клиничко-психологични аспекти” - безспорно има характер на хабилитационен труд. Тя е актуална, защото отразява реалния факт относно това, че широкият спектър на социалните събития, в които е включена личността още от най-ранна възраст оставят отпечатък в нейното психично битие. Предизвикващите положителни емоционални преживявания събития оказват като правило проактивно въздействие върху психическото развитие, но за съжаление има и друга категория събития, които предизвикват психически травми, с тежки психически наранявания. Авторът определя като своя основна цел да разкрие съществени моменти от феноменологията и спецификата на преживяванията на хората с посттравматични стресови разстройства, както и да представи данни от собствен клиничен опит и терапевтична работа. Тази цел той преследва изключително прецизно като формулира своите теоретични и изследователски идеи, които до този момент не са били очертавани с такава конкретизация като предмет на научни изследвания у нас. Доц. д.пс.н. Иван Александров прави

оригинален анализ на дефинирането на посттравматичното стресово разстройство като самостоятелна диагностична единица, както и на средовите и ситуативните фактори, които го провокират. От особено значение за теоретичния анализ и за практическата дейност е диференциацията между тревожността и страха, която се подчертава от автора. Авторът въвежда три нови променливи, които характеризират травматичното събитие – уникалност, риск и неопределеност. В качеството на своеобразно доказателство за това, че представените в монография идеи са приложими в практиката, до.д.пс.н. Иван Александров описва своя опит с 39 лица, които са със симптоматика на посттравматично стресово разстройство. Особено ценен е представеният опит за работа с деца, като се използват проективни методики.

Неоспорим факт е, че тази монография се вписва сред съществените психологични изследвания у нас, които имат широк резонанс в практическата дейност на психолозите.

Значимостта на проблематиката, към която е ориентирана научно-изследователската и практико -приложна дейност на доц.д.пс.н. Иван Александров се доказва от позоваванията на резултатите от неговите изследвания от страна на други изследователи - според представената справка са открити общо 10 за цитирания в чужди бази данни.

Тук е необходимо да се подчертае и това, че под ръководството на доц. д.пс.н. успешно са защитили образователна и научна степен „доктор“ двама докторанти, а в момента той ръководи още четирима докторанти по медицинска психология.

Цялостната научно-изследователска и приложна дейност разкриват афинитета на кандидата към разработването на методологичните, теоретичните, етични и практически проблеми в областта на психологията, които се нуждаят от съвременна интерпретация в контекста на помощ на физически и психически страдащи хора. Авторът умее да открива актуални

в теоретичен план и приложни проблеми и да ги изследва в дълбочина с изключителна прецизност и научна точност. Нещо повече, доц.д.пс.н. Иван Александров умее да адаптира своите научни постижения към процеса на обучение. Доказателство за това са разработките му в учебните помагала, които осигуряват дисциплините, по които той преподава. На обучаемите се предлагат модерни знания, провокират се да мислят с точен категориен апарат, да изграждат изследователски и практически умения, да проявяват творчество и отговорност към професионалната си подготовка.

Биографични данни на кандидата

Доц.д.пс.н. Иван Александров е роден на 01.12.1976 г. в гр. Варна. Завършва през 2002 г. ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий” – специалност психология. През 2011г. Завършва магистърска програма по психология – „Психология и психопатология на развитието” във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”.

От 2008г. е „доктор” по психология – „Военна психология”, завършил е специализация по клинична психология. Работи последователно както следва: от 2003-2006 г. във Военномедицинска академия (МБАЛ-Варна) - отделение по термична травма и пластична хирургия, където провежда психологически консултации свързани с емоционалната рехабилитация и социалната адаптация на болните. От 2004-2008 г. е докторант във ВВМУ “Н. Й. Вапцаров” – Варна, преподавател и консултант при психофизиологичния подбор на кандидатите за студенти и курсанти.

През периода 2008г. -2010г. е назначен на работа във Военномедицинска академия – София, Научно приложен център по военномедицинска експертиза, авиационна и морска медицина - МБАЛ Варна, където извършва освидетелстване за психологическа годност на военнослужещи и граждански лица, психологическа диагностика при соматични заболявания, консултиране на лежачо болни в отделенията и

клиниките на ВМА, МБАЛ – Варна, изследва възможностите за развитие и управление на система за психологическо осигуряване на лежащо болни.

От 2010 г. и в момента работи в Първа психиатрична клиника на МБАЛ "Св. Марина" ЕОД – Варна, където се занимава с психологическа диагностика и консултиране в рамките на лечебния процес.

Очевидно богатият професионален практически опит на доц.д.пс.н. Иван Александров лежи в основата на неговата научно - изследователска дейност и определя нейния приложен характер.

Преподавателска дейност на кандидата

От 2012 г. доц.д.пс.н. Иван Александров работи като главен асистент, а от 2015 като „доцент“ в Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна, катедра „Психиатрия и медицинска психология“. Преподава „Медицинска психология“ на студенти по медицина, дентална медицина, фармация и медицински мениджмънт. Води курсове лекции и упражнения на студенти по специалностите – медицинска сестра, акушерство, медицински лаборант, рехабилитатор, зъботехник, медицински козметик.

Лекционните курсове на гл.ас. Иван Александров са авторски и са разработени в съответствие с последните научни постижения.

През 2017г. защитава дисертация „Детерминанти на личностното функциониране в процеса на лечение в болнична среда. Ресурси за психологична помощ“ и получава научната степен „доктор на психологичните науки“.

Заклучение

След запознаване с научно-изследователската и преподавателската дейност на доц.д.пс.н. Иван Александров считам, че той се ползва с името на авторитетен преподавател и изследовател сред студентите и

професионалната колегия.

Подкрепям изцяло посочените в документите негови основни приноси постижения.

Заключение

Въз основа на всичко изложено по-горе, въз основа на моите преки впечатления от изследователската и преподавателска дейност на доц.д.пс.н. Иван Александров убедено предлагам на уважаемите членове на Научното жури да предложат доц.д.пс.н. Иван Александров да заеме академичната длъжност „професор” в областта на висше образование "Социални, стопански и правни науки", професионално направление 3.2."Психология" (Медицинска психология).

30.07.2018 г.

Гр. Варна

Рецензент:

/проф. д.пс.н. Галя Т. Герчева-Несторова/